

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙ และมาตรา ๑๒

แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕

กรมควบคุมโรค ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๔๒๓.๓/๒๑๖๒ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดห้ามการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้ และห้ามการโฆษณาสินค้าที่ใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นเครื่องหมายของสินค้านั้นในลักษณะที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่าหมายถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบ แต่ในปัจจุบันพบว่ายังมีผู้ประกอบการดำเนินการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบในรูปแบบต่างๆ โดยอาศัยช่องว่างของกฎหมาย กรมควบคุมโรคจึงขอหารือเกี่ยวกับการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. การเปิดสปอตโฆษณาในรายการต่างๆ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ที่ระบุว่าจะได้รับการสนับสนุนหรือด้วยความปรารถนาดีจาก “โรงงานยาสูบ” ที่มีรูปแบบตัวหนังสือและโลโก้หรือเครื่องหมายบนซองบุหรี นั้น ถือว่าเป็นการกระทำผิดตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ อย่างไร ถ้าเป็นการกระทำผิดจะต้องดำเนินการเอาผิดกับใคร

๒. การเปิดสปอตโฆษณาในรายการต่างๆ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ที่ระบุว่าจะได้รับการสนับสนุนหรือด้วยความปรารถนาดีจาก “โรงงานยาสูบ” ที่มีรูปแบบเป็นตัวหนังสืออื่นๆ ทั่วไป โดยไม่มีเครื่องหมายบนซองบุหรี นั้น ถือว่าเป็นการกระทำผิดตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ อย่างไร ถ้าเป็นการกระทำผิดจะต้องดำเนินการเอาผิดกับใคร

๓. การตีพิมพ์บนสิ่งพิมพ์เรื่องให้การสนับสนุนสมาคมแม่บ้านมหาดไทย โดยบริษัท ฟิลลิป มอริส (ไทยแลนด์) ลิมิเตด ตามภาพถ่ายในเอกสารที่ส่งมาด้วย ถือว่าเป็นการกระทำผิดตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ อย่างไร ถ้าเป็นการกระทำผิดจะต้องดำเนินการเอาผิดกับใคร

๔. การเอ่ยชื่อนามผู้ผลิตยาสูบทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ โดยไม่มีภาพและสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายการค้าของบุหรี ถือว่าเป็นการกระทำผิดตามมาตรา ๘ แห่ง

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ อย่างไร ถ้าเป็นการกระทำผิด จะต้องดำเนินการเอาผิดกับใคร

๕. การผลิตสินค้าต่างๆ โดยใช้ตราหรือโลโก้ของผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น เสื้อผ้า นาฬิกาที่มีตราหรือติดเครื่องหมายการค้าบุหรีเป็นรูป “อูฐ” หรือตัวอักษร “Camel” ตามภาพถ่ายในเอกสารที่ส่งมาด้วย ถือว่าเป็นการกระทำผิดตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ อย่างไร ถ้าเป็นการกระทำผิดจะต้องดำเนินการเอาผิดกับใคร

๖. การโฆษณาหรือวางขายเสื้อผ้า สินค้าอื่น ๆ ของผู้ประกอบการ (ห้างสรรพสินค้า) โดยใช้ชื่อรากศัพท์ของบุหรีพร้อมทั้งมีคำขยายหรือเพิ่มเติมคำอื่น ๆ หรือมีโลโก้ของบุหรี หรือตัวหนังสือซึ่งเป็นชื่อตราบุหรีอยู่ เช่น “Camel activeware” หรือ “Marlboro classic” ถือว่าเป็นการกระทำผิดตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ อย่างไร ถ้าเป็นการกระทำผิดจะต้องดำเนินการเอาผิดกับใคร

๗. การผลิตสินค้าโดยใช้ชื่อหรือออกเสียงพ้องหรือคล้ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ แต่เขียนหรือสะกดไม่เหมือนกัน เช่น “Marboro” หรือ “Marlbolo” (คำที่ถูกต้องคือ “Marlboro”) “Carmol” (คำที่ถูกต้องคือ “Camel”) เป็นต้น ถือว่าเป็นการกระทำผิดตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ อย่างไร ถ้าเป็นการกระทำผิดจะต้องดำเนินการเอาผิดกับใคร

๘. กระทรวงสาธารณสุขสามารถดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ออกประกาศเรื่องผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องแสดงฉลากที่หีบห่อ และหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลาก เพื่อห้ามใช้ถ้อยคำที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่าโทษ พิษภัยหรืออันตรายจากการสูบบุหรีมีเล็กน้อยบนซองหรือหีบห่อบุหรีได้หรือไม่ เช่น คำว่า “Mild” หรือ “light” เป็นต้น อนึ่ง มาตรา ๑๑ แห่งกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ ได้กำหนดให้ภาคีสมาชิกดำเนินการและใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวด้วยเช่นกัน

๙. กรณีที่กระทรวงสาธารณสุขสามารถออกประกาศตามข้อ ๘ ได้ การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจะครอบคลุมการใช้ชื่อตราบุหรีที่เคยจดทะเบียนการค้าแล้วหรือไม่ เช่น “Mildseven” เป็นต้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (กรมประชาสัมพันธ์) และสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค) กระทรวงการคลัง (โรงงานยาสูบ) และกระทรวงสาธารณสุข (กรมควบคุมโรค) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า ประเด็นที่ข้อหาหรือทั้ง ๙ ประเด็น เป็นการหาหรือตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเห็นควรรวมประเด็นที่ข้อหาหรือมาในมาตราเดียวกันให้รวมอยู่ในประเด็นเดียวกัน ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีสล็อตโฆษณารายการวิทยุโทรทัศน์ที่ได้รับการสนับสนุนจากโรงงานยาสูบ มีการระบุชื่อ “โรงงานยาสูบ” และมีรูปแบบตัวหนังสือ ภาพสัญลักษณ์ (logo) หรือเครื่องหมายบนซองบุหรี่ ซึ่งผู้แทนกระทรวงการคลัง (โรงงานยาสูบ) ชี้แจงว่า ตัวหนังสือ “ร.ย.ส.” เป็นภาพสัญลักษณ์ (logo) ซึ่งเป็นเครื่องหมายของโรงงานยาสูบที่ปรากฏบนผลิตภัณฑ์และทรัพย์สินของโรงงานยาสูบ กรณีสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งเป็นภาพข่าวการบริจาคเงิน มีการระบุชื่อ “บริษัท ฟิลลิป มอริส (ไทยแลนด์) ลิมิเตด” ตามภาพถ่ายเอกสารที่ส่งมาด้วย และกรณีการเอ่ยชื่อของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบผ่านทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์โดยไม่ปรากฏภาพสัญลักษณ์ (logo) หรือเครื่องหมายการค้าของผลิตภัณฑ์ยาสูบ การกระทำดังกล่าวทั้งสามกรณีเป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) พิจารณาแล้ว เห็นว่า บทบัญญัติในมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง^๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติห้ามโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้ ตลอดจนห้ามใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในการแสดง การแข่งขัน การให้บริการหรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ให้สาธารณชนเข้าใจว่าเป็นชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงเป็นมาตรการบังคับทางกฎหมายสำหรับการควบคุมการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบทั้งทางตรงและทางอ้อม และบทนิยามคำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ในมาตรา ๓^๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมายความว่า ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ซึ่งในพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ยาสูบ” ไว้ในมาตรา ๔^๓ ว่า หมายความว่า บุหรี่ซิการ์เรต บุหรี่ซิการ์ บุหรี่อื่น ยาเส้นปรุง และให้รวมตลอดถึงยาเคี้ยว

^๑ มาตรา ๘ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้ หรือใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในการแสดง การแข่งขัน การให้บริการหรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ให้สาธารณชนเข้าใจว่าเป็นชื่อ หรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” หมายความว่า ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบและผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชโคเซียนาตาแบกัม (NICOTIANATABACUM) ไม่ว่าจะใช้เสพโดยวิธีสูบ ดูด ตม อม เคี้ยว กิน เป่าหรือพ่นเข้าไปในปากหรือจมูก หรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้ได้ผลเป็นเช่นเดียวกัน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ยาสูบ” หมายความว่า บุหรี่ซิการ์เรต บุหรี่ซิการ์ บุหรี่อื่น ยาเส้นปรุง และให้รวมตลอดถึงยาเคี้ยวด้วย

ด้วย จึงเห็นได้ว่ากฎหมายมีเจตนารมณ์ให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้นหมายความว่าถึงตัวผลิตภัณฑ์นั่นเอง นอกจากนี้ ตามข้อ ๑๖ (๑๑)^๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิฤกษ์กระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิฤกษ์กระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๘ ยังได้กำหนดให้รายการที่จะออกอากาศโดยส่งทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้จะต้องไม่เป็นการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ไม่ว่าการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้นจะมีลักษณะเป็นการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือไม่ก็ตาม

เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง^๕ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว เห็นว่า การห้ามการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้นั้น จะต้องปรากฏชัดเจนว่าเป็นการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือมีการแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยผ่านทางสื่อต่างๆ ที่สามารถถ่ายทอดไปยังประชาชน ซึ่งส่งผลให้เป็นการจูงใจหรือกระตุ้นให้ประชาชนมีการบริโภคยาสูบ ตามปัญหาที่หารือมานี้เป็นกรณีที่รายการวิทยุโทรทัศน์หรือวิทยุกระจายเสียงระบุชื่อ “โรงงานยาสูบ” ในสปอตโฆษณาที่เป็นการสนับสนุนรายการวิทยุโทรทัศน์หรือวิทยุกระจายเสียงไม่ว่าจะมีภาพสัญลักษณ์ (logo) หรือเครื่องหมายของโรงงานยาสูบที่เป็นตรา “ร.ย.ส.” หรือไม่ก็ตาม กรณีที่สื่อสิ่งพิมพ์ตามภาพถ่ายเอกสารที่ส่งมาด้วยซึ่งเป็นภาพข่าวมีอักษรบรรยายรูปภาพว่า “บริษัท ฟิลลิป มอริส (ไทยแลนด์) ลิมิเตด” มอบเงินเพื่อสนับสนุนสมาคมแห่งหนึ่งโดยมีภาพสุภาพสตรีรับมอบของจากสุภาพบุรุษ และมีอักษรบรรยายภาพว่าผู้จัดการบริษัทดังกล่าวมอบเงินให้แก่นายกสมาคมแห่งหนึ่งซึ่งในภาพไม่ได้มีข้อความหรือภาพของผลิตภัณฑ์ยาสูบแต่อย่างใด และกรณีที่มีการเอ่ยนาม

“บุหรี่ยี่ห้อ” หมายความว่า ยาเส้นหรือยาเส้นปรุง ไม่ว่าจะมีใบยาแห้งหรือยาอัดเจือปนหรือไม่ ซึ่งมวนด้วยกระดาษหรือวัตถุที่สร้างขึ้นใช้แทนกระดาษ หรือใบยาแห้งหรือยาอัด

“บุหรี่ยี่ห้อ” หมายความว่า ใบยาแห้งหรือยาอัด ซึ่งมวนด้วยใบยาแห้งหรือยาอัด

“บุหรี่ยี่ห้อ” หมายความว่า ยาเส้นหรือยาเส้นปรุง ซึ่งมวนด้วยใบตอง กลิบบัว กาบหมาก ใบมะกา ใบจาก หรือวัตถุอื่นที่มีใช้กระดาษหรือวัตถุที่สร้างขึ้นใช้แทนกระดาษและมีใช้ใบยาแห้งหรือยาอัด

“ยาเส้นปรุง” หมายความว่า ใบยาซึ่งมีใช้ใบยาพันธุ์ยาสูบพื้นเมืองหรือยาอัด ซึ่งได้หั่นเป็นเส้นและปรุงหรือปนด้วยวัตถุอื่นนอกจากน้ำ

“ยาเคี้ยว” หมายความว่า ส่วนใดส่วนหนึ่งของใบยาแห้งนอกจากใบยาแห้งพันธุ์ยาสูบพื้นเมือง ซึ่งได้ปรุงหรือปนด้วยวัตถุอื่นนอกจากน้ำเพื่ออมหรือเคี้ยว

ฯลฯ

ฯลฯ

๔ ข้อ ๑๖ รายการที่จะออกอากาศโดยส่งทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้จะต้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๑) ไม่เป็นการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ฯลฯ

ฯลฯ

๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยไม่มีภาพสัญลักษณ์ (logo) หรือเครื่องหมายการค้าของบุหรี่ ทั้งสามกรณีข้างต้นไม่มีภาพ ชื่อหรือผลิตภัณฑ์ยาสูบ ดังนั้น จึงไม่อาจถือว่าเป็นการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้ ย่อมไม่เป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง^๖ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕

ประเด็นที่สอง การใช้ตราหรือภาพสัญลักษณ์ (logo) หรือเครื่องหมายการค้าของผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น รูป “อูฐ” หรือตัวอักษร “Camel” ตามภาพถ่ายเอกสารที่ส่งมาด้วยซึ่งเป็นภาพการโฆษณาเสื้อผ้าสุภาพบุรุษมีคำว่า “Camel active” และมีข้อความโฆษณาสินค้าเสื้อผ้าและสถานที่จำหน่าย รวมทั้งมีการระบุข้อความเกี่ยวกับการลดราคาสินค้า หรือการใช้ชื่อของผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยมีคำขยายความหรือมีคำเพิ่มเติมอื่นๆ เช่น “Camel activewear” หรือ “marlboro classic” หรือการใช้ชื่อหรือออกเสียงพ้องหรือคล้ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น “Marboro” หรือ “Marlboro” (คำที่ถูกต้องคือ “Marlboro”) “Carmol” (คำที่ถูกต้องคือ “Camel”) เป็นต้น เมื่อนำมาใช้กับสินค้าอื่นแล้วทำการโฆษณาสินค้านั้น จะถือว่าเป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) พิจารณาแล้ว เห็นว่า บทบัญญัติในมาตรา ๙^๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติห้ามโฆษณาสินค้าที่ใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นเครื่องหมายของสินค้าในลักษณะที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่าหมายถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงมูลเหตุจูงใจหรือเจตนาพิเศษด้วยการกระทำดังกล่าวมีเจตนาที่อาจทำให้สาธารณชนเข้าใจได้ว่าหมายถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือไม่ กล่าวคือจะต้องพิจารณาให้ได้ว่าประชาชนโดยทั่วไปสามารถแยกแยะได้หรือไม่ว่าการโฆษณานั้นเป็นการโฆษณาสินค้าอื่นที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ถ้าสามารถแยกแยะได้เพราะมีความแตกต่างกันจนเห็นได้ชัดเจนก็จะไม่เข้าลักษณะการโฆษณาที่ต้องห้ามตามมาตราดังกล่าว แต่ถ้ามีลักษณะที่ไม่ชัดเจนหรือเข้าใจได้ว่าหมายความว่าหมายถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบและสินค้าอื่นด้วยก็เป็นการโฆษณาที่ต้องห้าม ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้มีการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยใช้สินค้าอื่นอันเป็นการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยทางอ้อม ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ เมื่อพิจารณาภาพประกอบตามเอกสารที่ส่งมา ซึ่งเป็นภาพการโฆษณาเสื้อผ้าสุภาพบุรุษที่มีคำว่า “Camel active” นั้น ภาพดังกล่าวยังไม่ถือว่าเป็นการโฆษณาสินค้าที่ใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ เนื่องจากคำว่า “Camel active” ในสินค้าประเภทเสื้อผ้านั้นยังไม่มีลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนโดยทั่วไปเข้าใจได้ว่าหมายถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบ และเนื่องจากการระบุข้อความอื่นๆ ประกอบว่าเป็นการโฆษณาลดราคาเสื้อผ้าของสุภาพบุรุษด้วย การกระทำดังกล่าวจึงไม่เป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามมาตรา ๙^๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๗ มาตรา ๙ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาสินค้าที่ใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นเครื่องหมายของสินค้านั้นในลักษณะที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่าหมายถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบ

^๘ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

ประเด็นที่สาม กระทรวงสาธารณสุขจะออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อกำหนดห้ามใช้ถ้อยคำที่อาจทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดเกี่ยวกับพิษภัยหรืออันตรายของบุหรี่ว่ามีเล็กน้อย เช่น การใช้คำว่า “Mild” หรือคำว่า “light” ได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) พิจารณาแล้ว เห็นว่า บทบัญญัติในมาตรา ๑๒^๙ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องแสดงฉลากที่หีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบก่อนที่จะนำออกจากแหล่งผลิตหรือก่อนที่จะนำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยมีหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา เมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติในมาตราดังกล่าวซึ่งมีเจตนารมณ์ที่จะให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศเพื่อเป็นการเตือนให้ผู้บริโภคทราบถึงอันตรายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ จึงถือได้ว่าการแสดงฉลากเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง อีกทั้งบทบัญญัติในมาตรา ๓๑ (๑)^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ยังได้กำหนดให้ฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลากจะต้องใช้ข้อความที่ตรงต่อความจริงและไม่มีข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า กรณีนี้ถ้ากระทรวงสาธารณสุขเห็นว่าการใช้คำว่า “Mild” หรือคำว่า “light” เป็นการใช้ถ้อยคำที่ไม่ชัดเจนและอาจทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับพิษภัยหรืออันตรายของบุหรี่ว่ามีเล็กน้อย กระทรวงสาธารณสุขก็อาจดำเนินการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดห้ามการใช้ถ้อยคำดังกล่าวในฉลากได้

ประเด็นที่สี่ กระทรวงสาธารณสุขจะออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้ครอบคลุมถึงการใช้ชื่อตราของบุหรี่ที่เคยจดทะเบียนการค้าไว้แล้ว เช่น “Mildseven” ได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) พิจารณาแล้ว เห็นว่า บทบัญญัติในมาตรา ๑๒^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องแสดงฉลากที่หีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบก่อนที่จะนำออกจากแหล่งผลิตหรือ

^๙ มาตรา ๑๒ ผู้ผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องแสดงฉลากที่หีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบก่อนที่จะนำออกจากแหล่งผลิตหรือก่อนที่จะนำเข้ามาในราชอาณาจักร แล้วแต่กรณี

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

^{๑๐} มาตรา ๓๑ ฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลาก จะต้องมียกย่องดังต่อไปนี้

(๑) ใช้ข้อความที่ตรงต่อความจริงและไม่มีข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า

ก่อนที่จะนำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยมีหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากเป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา แต่คำว่า “Mildseven” เป็นชื่อเครื่องหมายการค้าไม่ใช่ข้อความในฉลาก จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๕๗